

Πώς μπορεί να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι με
οστεοαρθρίτιδα και ρευματοειδή αρθρίτιδα λαμβάνουν τη
βέλτιστη δυνατή περίθαλψη σε ολόκληρη την Ευρώπη:
συστάσεις του EUMUSC.NET

Σε συνεργασία με τον EULAR και 22 κέντρα σε ολόκληρη την Ευρώπη-
Με την υποστήριξη του προγράμματος κοινοτικής δράσης στον τομέα της υγείας για την
περίοδο 2008-2013

Συστάσεις για τη βελτίωση των προτύπων περίθαλψης για ανθρώπους με οστεοαρθρίτιδα και ρευματοειδή αρθρίτιδα μέσω κατανόησης των εμποδίων και των μέσων που διευκολύνουν την παροχή βέλτιστης φροντίδας, με παραδείγματα ορθής πρακτικής.

Περιγραφή του προβλήματος

Οι μυοσκελετικές παθήσεις αποτελούν κοινό πρόβλημα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Είναι η σημαντικότερη αιτία σωματικής αναπηρίας, συνεπάγονται υψηλό κοινωνικό κόστος και οδηγούν σε σοβαρή απώλεια παραγωγικότητας. Η επιβάρυνση της νόσου είναι μεγάλη και αυξάνεται συνεχώς σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, αποτελώντας ένδειξη των διαφορών μεταξύ των χωρών όσον αφορά την περίθαλψη και καταδεικνύοντας την αποτυχία εφαρμογής τεκμηριωμένων παρεμβάσεων. Όλα αυτά δημιουργούν την ανάγκη να μειωθεί η εν λόγω επιβάρυνση.

Σκοπός του προγράμματος EUMUSC.net είναι η αύξηση και η εναρμόνιση της ποιότητας της περίθαλψης και η ισότιμη περίθαλψη των ανθρώπων με ρευματικές και άλλες μυοσκελετικές παθήσεις σε όλα τα κράτη μέλη.

Σημεία αναφοράς - εργαλεία μέτρησης

Το EUMUSC.net, προκειμένου να επιτύχει τον στόχο της εναρμόνισης της ποιότητας περίθαλψης και της εξασφάλισης ισότιμης περίθαλψης σε όλα τα κράτη μέλη, ανέπτυξε ευρωπαϊκά πρότυπα περίθαλψης για τους ανθρώπους με οστεοαρθρίτιδα και ρευματοειδή αρθρίτιδα, καθώς και μεθόδους που παρέχουν σε κάθε κράτος μέλος τα μέσα για να μετρά την επιβάρυνση των μυοσκελετικών παθήσεων εντός της επικράτειάς του και την ποιότητα εφαρμογής των προτύπων περίθαλψης.

Τα εργαλεία που ανέπτυξε το EUMUSC.net είναι τα εξής:

- εργαλείο αξιολόγησης για τη μέτρηση της επιβάρυνσης των μυοσκελετικών παθήσεων·
- πρότυπα περίθαλψης που θα πρέπει να αναμένουν οι πολίτες·
- δείκτες ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης για τη μέτρηση της παροχής υγειονομικής περίθαλψης με σκοπό την ικανοποίηση των προαναφερθέντων προτύπων.

Η μέτρηση είναι σημαντική γιατί επιτρέπει σε ένα κράτος μέλος να συγκρίνει τη θέση του με άλλες χώρες και βοηθά να εντοπιστούν τομείς που χρήζουν βελτίωσης.

Χρησιμοποιώντας τα εν λόγω εργαλεία, μια χώρα θα μπορέσει:

- να αξιολογήσει επακριβώς την επιβάρυνση των μυοσκελετικών παθήσεων·
- να κατανοήσει τα πρότυπα περίθαλψης που θα πρέπει να αναμένουν οι πολίτες της·
- να μετρήσει την ποιότητα της υγειονομικής περίθαλψης που παρέχει, σε σχέση με τα πρότυπα περίθαλψης·
- να θέσει στόχους βελτίωσης στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης·

- να εντοπίσει τα εμπόδια στην επίτευξη των στόχων της όσον αφορά την παροχή υγειονομικής περίθαλψης·
- να μετρήσει την πρόοδο που σημειώνεται έναντι του στόχου της ισότιμης περίθαλψης μέσω σύγκρισης με ένα πρότυπο ορθών πρακτικών της ΕΕ.

Οι συστάσεις επικεντρώνονται στη μέτρηση, τη σύγκριση, τη στοχοθεσία, τη βελτίωση και την ισότητα:

1. έναρξη μετρήσεων·
2. σύγκριση·
3. καθορισμός στόχων·
4. εργασίες για τη βελτίωση της κατάστασης·
5. προσπάθειες για την επίτευξη ισότητας.

Σύσταση αριθ. 1 - Έναρξη μετρήσεων

Εργαλείο αξιολόγησης

Για να γίνει κατανοητό το φάσμα των μυοσκελετικών παθήσεων, είναι απαραίτητο να γίνουν αντιληπτές οι επιπτώσεις τους. Το EUMUSC.net ανέπτυξε μια ομάδα βασικών δεικτών με τη μορφή εργαλείου αξιολόγησης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη μέτρηση των εξής:

- Επίπτωση και επιπολασμός
 - μυοσκελετικός πόνος που περιορίζει τη δραστηριότητα
 - οσφυαλγία
 - πόνος στον αυχένα
 - ρευματοειδής αρθρίτιδα
 - οστεοαρθρίτιδα (ισχίο, γόνατο, άκρα χείρα)
 - οστεοπόρωση
 - κάταγμα ισχίου
- Χρησιμοποίηση των υπηρεσιών υγείας
 - αρθροπλαστική ισχίου
 - αρθροπλαστική γόνατος
 - επισκέψεις σε γιατρούς πρωτοβάθμιας περίθαλψης σχετικά με μυοσκελετικές παθήσεις
- Ανθρώπινοι πόροι
 - γιατροί πρωτοβάθμιας περίθαλψης
 - ρευματολόγοι
 - ορθοπεδικοί χειρουργοί
- Σχετιζόμενη με την υγεία ποιότητα ζωής
- απώλεια εργασίας λόγω μυοσκελετικών παθήσεων (μόνιμη, προσωρινή)
- Συννοσηρότητες
 - παχυσαρκία
- Υγεία του πληθυσμού

Πρότυπα περίθαλψης και δείκτες ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης

Για να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης υγειονομικής περίθαλψης, είναι απαραίτητο να γίνουν κατανοητά τα πρότυπα περίθαλψης που θα πρέπει να αναμένουν

οι πολίτες και να καταστεί δυνατή η μέτρηση του βαθμού στον οποίο οι φορείς παροχής υγειονομικής περίθαλψης ικανοποιούν αυτά τα πρότυπα περίθαλψης. Το EUMUSC.net ανέλυσε τα πρότυπα περίθαλψης στην Ευρώπη και ανέπτυξε δείκτες ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της ποιότητας της παρεχόμενης υγειονομικής περίθαλψης έναντι των προτύπων περίθαλψης. Οι δείκτες ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης αξιολογούν τους παρακάτω παράγοντες:

- διαδικασία παραπεμπτικών·
- διαδικασία παροχής ιατρικών συμβουλών·
- αξιολογήσεις παρακολούθησης·
- αξιολόγηση της νόσου και των επιπτώσεών της στην ποιότητα ζωής του ασθενούς και τη συμμετοχή του σε κοινωνικούς ρόλους·
- διαδικασία τεκμηρίωσης·
- συμβουλές αυτοδιαχείρισης της νόσου·
- προγράμματα θεραπείας·
- φαρμακευτική θεραπεία·
- ασφάλεια (παρενέργειες των φαρμάκων, έλεγχος για φυματίωση)·
- βελτιστοποίηση της αντιμετώπισης της νόσου·
- τυποποιημένη αξιολόγηση της νόσου·
- φυσικοθεραπεία·
- αξιολογήσεις βοηθητικών συσκευών·
- επαγγελματική εκπαίδευση.

Σύσταση αριθ. 1 του EUMUSC.net: κάθε κράτος μέλος πρέπει να χρησιμοποιεί το εργαλείο αξιολόγησης για τη μέτρηση των επιπτώσεων των μυοσκελετικών παθήσεων, να υιοθετήσει τα πρότυπα περίθαλψης και να προωθεί τη χρήση δεικτών ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης για τη μέτρηση της ποιότητας της παρεχόμενης περίθαλψης.

Τα μέτρα βασίζονται σε τεκμήρια και χαρακτηρίζονται από πρακτικότητα και συνάφεια. Η υιοθέτηση σε ολόκληρη την ΕΕ των ίδιων προτύπων περίθαλψης και των δεικτών τους θα καταστήσει δυνατή τη διενέργεια ουσιαδών συγκρίσεων μεταξύ των χωρών και, ως εκ τούτου, θα οδηγήσει σε ισότιμη περίθαλψη.

Σύσταση αριθ. 2 - Σύγκριση

Οι μετρήσεις βάσει κοινοτικών προτύπων δίνουν τη δυνατότητα σύγκρισης των δεδομένων τοπικών επιδόσεων με παρόμοια δεδομένα επιδόσεων από άλλες χώρες ή περιοχές. Για παράδειγμα, τα δεδομένα που αφορούν τις επιπτώσεις των μυοσκελετικών παθήσεων μπορούν να συγκριθούν με τα στοιχεία άλλων χωρών και με τον μέσο όρο της ΕΕ. Εκφραζόμενα σε κατά κεφαλήν βάση τα στοιχεία αυτά θα δώσουν τη δυνατότητα συγκρίσεων όπως ο αριθμός των επαγγελματιών του τομέα υγείας που εργάζεται σε μια χώρα έναντι του αντίστοιχου αριθμού σε άλλες χώρες με παρόμοιο επιπολασμό μυοσκελετικών παθήσεων και έναντι του μέσου όρου της ΕΕ. Η παροχή διαφόρων πτυχών περίθαλψης έναντι συμφωνημένων σημείων αναφοράς μπορεί να συγκρίνεται μεταξύ των κρατών μελών και εντός του ίδιου κράτους.

Το EUMUSC.net προέβη σε διεξοδική ανάλυση των επιπτώσεων των μυοσκελετικών παθήσεων στα κράτη μέλη. Η χρήση του εργαλείου αξιολόγησης θα υποστηρίξει συγκρίσεις τοπικών δεδομένων με τα αποτελέσματα της ανάλυσης του EUMUSC.

Επιπλέον, η περιπτωσιολογική μελέτη σχετικά με την ορθή πρακτική στην παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης που διεξήγαγε το EUMUSC.net μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς για τη σύγκριση με τα πορίσματα σε κάθε κράτος μέλος.

Σύσταση αριθ. 2 του EUMUSC.net: κάθε κράτος μέλος πρέπει να αναλύει τα δεδομένα που συλλέγει σχετικά με τις επιπτώσεις των μυοσκελετικών παθήσεων και την παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και να τα συγκρίνει με παρόμοια δεδομένα που έχει συλλέξει το EUMUSC.net για άλλα κράτη μέλη, καθώς και με τον μέσο όρο της ΕΕ.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητή η σημασία μεμονωμένων πτυχών των μυοσκελετικών παθήσεων στον πληθυσμό κάθε χώρας σε σχέση με τα πρότυπα προκειμένου να τεθούν κατάλληλοι στόχοι.

Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να ενθαρρύνει τους φορείς παροχής υγειονομικής περίθαλψης να ελέγχουν εάν ικανοποιούν τα συμφωνηθέντα πρότυπα περίθαλψης και να συγκρίνουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Σύσταση αριθ. 3 - Καθορισμός στόχων

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να θέτουν στόχους. Στα ενδιαφερόμενα μέρη περιλαμβάνονται όσοι διατρέχουν κίνδυνο εμφάνισης μυοσκελετικών παθήσεων, οι ασθενείς, οι επαγγελματίες του τομέα υγείας και κοινωνικής περίθαλψης, οι εργοδότες, το εθνικό και ευρωπαϊκό πολιτικό προσωπικό.

Ο καθορισμός στόχων θα δώσει μια κατεύθυνση στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης. Αυτό θα συμβάλει στη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας και θα επιτρέψει την αξιολόγηση της προόδου που σημειώνεται ως προς τον στόχο της ισότιμης περίθαλψης.

Το EUMUSC.net συνιστά σε κάθε κράτος μέλος να θέσει γενικούς στόχους βελτίωσης της μυοσκελετικής υγείας οι οποίοι θα υποστηρίζονται από μετρήσιμους επιμέρους στόχους.

Οι γενικοί στόχοι θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι, μετρήσιμοι και επιτεύξιμοι. Επιπλέον, θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις προτεραιότητες του πραγματικού ή δυνητικού πληθυσμού με μυοσκελετικά προβλήματα. Αυτό μπορεί να αξιολογηθεί μέσω της ανάλυσης που προτείνεται στο πλαίσιο της σύστασης αριθ. 2 προκειμένου να προσδιοριστεί ποιες νόσοι συνεπάγονται τη μεγαλύτερη επιβάρυνση και πού διαπιστώνονται οι μεγαλύτερες ανάγκες για βελτίωση της αξιολόγησης, της διαχείρισης και της θεραπείας. Βάσει των αποτελεσμάτων από το eumusc.net, οι στόχοι θα πρέπει:

- να είναι ανάλογοι προς την επιβάρυνση των μυοσκελετικών παθήσεων όπως αξιολογείται τη δεδομένη στιγμή·
- να αντιμετωπίζουν την ανάγκη για έγκαιρη και ισότιμη πρόσβαση στην περίθαλψη και τη θεραπεία, συμπεριλαμβανομένης της αυτοδιαχείρισης·
- να επιτυγχάνουν διαθεσιμότητα επαρκών πόρων, κατάλληλα εκπαιδευμένων επαγγελματιών του τομέα υγείας και πρόσβασης σε κατάλληλες παρεμβάσεις·
- να προωθούν υγιεινούς τρόπους ζωής μέσω προγραμμάτων δημόσιας υγείας·
- να υποστηρίζουν την πρόσβαση των ασθενών και των επαγγελματιών του τομέα υγείας σε πληροφορίες υψηλής ποιότητας·
- να υποστηρίζουν την έρευνα που αποσκοπεί να αυξήσει την κατανόηση των αιτιών των μυοσκελετικών παθήσεων·
- να προωθούν την έναρξη και τη συνέχιση της συλλογής τυποποιημένων στοιχείων σε όλα τα κράτη μέλη.

Για ευρύτερο φάσμα στόχων, ανατρέξτε στην **Ευρωπαϊκή δράση για τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας** στη διεύθυνση

http://www.boneandjointdecade.org/european_action, που υποστηρίζει ότι οι στόχοι θα πρέπει να βασίζονται σε ενιαίες συστάσεις για τη διατήρηση και τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας ανεξάρτητα από την υποκείμενη νόσο. Επιπλέον, οι στόχοι θα

πρέπει να συνδυάζουν αυτά που δύνανται να επιτύχουν οι τεκμηριωμένες παρεμβάσεις με τις απαιτήσεις των ασθενών, των υπεύθυνων για τη φροντίδα τους, των εκπροσώπων τους και των φορέων παροχής υγειονομικής περίθαλψης.

Σύσταση αριθ. 3 του EUMUSC.net: οι φορείς παροχής υγειονομικής περίθαλψης και οι φορείς χάραξης πολιτικής θα πρέπει να θέσουν στόχους για τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας και την παροχή ισότιμης περίθαλψης.

Οι στόχοι που επικεντρώνονται στην εφαρμογή των προτύπων περίθαλψης και την παροχή των πόρων που είναι ανάλογοι προς τον επιπολασμό των μυοσκελετικών παθήσεων σε κάθε κράτος μέλος θα συμβάλλουν θετικά στη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας και την ισότιμη περίθαλψη στα διάφορα κράτη μέλη.

Σύσταση αριθ. 4 - Εργασίες για τη βελτίωση της κατάστασης

Η υγειονομική περίθαλψη στον τομέα της ρευματολογίας θα βελτιωθεί μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υπηρεσιών που επιτυγχάνουν τον γενικό στόχο της επίτευξης των επιμέρους στόχων που έχουν τεθεί πρωτίτερα.

Υπάρχουν μέσα διευκόλυνσης και εμπόδια στην επίτευξη βελτιώσεων στη μυοσκελετική υγεία.

Στα μέσα διευκόλυνσης περιλαμβάνονται:

- η ύπαρξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής υγείας για την αντιμετώπιση των καθοριστικών παραγόντων που οδηγούν στην εμφάνιση μυοσκελετικών παθήσεων·
- η συμπερίληψη των μυοσκελετικών παθήσεων στο πολιτικό θεματολόγιο σε όλα τα επίπεδα·
- η αναγνώριση της σημασίας της μυοσκελετικής υγείας και της απόδοσης υψηλής προτεραιότητας στη διαθεσιμότητα των κατάλληλων πόρων·
- η απόδοση υψηλής προτεραιότητας στην έρευνα σχετικά με τις αιτίες και τις επιπτώσεις των μυοσκελετικών παθήσεων·
- η ανάπτυξη δημόσιων πολιτικών για υγιεινούς τρόπους ζωής που συνδέονται με άλλες χρόνιες νόσους με κοινούς παράγοντες κινδύνου·
- η συλλογή και η ανάλυση δεδομένων για την παρακολούθηση των καθοριστικών παραγόντων όσον αφορά την εμφάνιση, τις επιπτώσεις και τη θεραπεία των μυοσκελετικών παθήσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη με τυποποιημένο τρόπο.

Στα εμπόδια περιλαμβάνονται:

- η έλλειψη γνώσης σχετικά με τον επιπολασμό των μυοσκελετικών παθήσεων σε έναν δεδομένο πληθυσμό·
- η έλλειψη ενημέρωσης μεταξύ του κοινού, των φορέων υγειονομικής περίθαλψης και των φορέων χάραξης πολιτικής εξίσου·
- τα υψηλά έξοδα και οι κλινικά αναποτελεσματικοί πόροι·
- η έλλειψη υπέρμαχων της αλλαγής σε όλα τα επίπεδα, δηλαδή στο κοινό, τους επαγγελματίες του τομέα υγείας, τους εργοδότες, τους ασθενείς και τους δημόσιους φορείς·
- η έλλειψη στόχων ή στρατηγικής εφαρμογής.

Σύσταση αριθ. 4 του EUMUSC.net: πρέπει να εντοπιστούν τα εμπόδια και οι παράγοντες διευκόλυνσης όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας, και να αναπτυχθούν ειδικές δράσεις για τη μείωση ή την άρση των εμποδίων αυτών.

Ως πρώτο βήμα, συστήνεται η τοπική αξιολόγηση των εμποδίων που έχει εντοπίσει το EUMUSC.net καθώς και των μέσων διευκόλυνσης για την αντιμετώπισή τους να αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη κατάλληλων δράσεων με σκοπό τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας.

Σύσταση αριθ. 5 - Προσπάθειες για την επίτευξη ισότητας

Εντός της ΕΕ, οι προαναφερθείσες συστάσεις για την πρόληψη και τη θεραπεία των μυοσκελετικών παθήσεων εφαρμόζονται, αλλά όχι στον ίδιο βαθμό.

Μελέτες που εξέτασαν την υφιστάμενη αντιμετώπιση των μυοσκελετικών παθήσεων σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες καταδεικνύουν διαφορές που θα οδηγήσουν σε άνισα αποτελέσματα όσον αφορά την υγεία.

Έρευνες σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες καταδεικνύουν διαφορετικές προσεγγίσεις και από όσους πάσχουν από μυοσκελετικά προβλήματα και από τους γιατρούς όσον αφορά την αντιμετώπιση ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων.

Οι συστάσεις του EUMUSC.net αποσκοπούν να αυξήσουν και να εναρμονίσουν την ποιότητα της περίθαλψης και επιδιώκουν να καταστήσουν δυνατή την ισότιμη περίθαλψη για ρευματικές και άλλες μυοσκελετικές παθήσεις σε όλα τα κράτη μέλη.

Ισότητα μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της υιοθέτησης κοινής πρακτικής για τα πρότυπα περίθαλψης, μέσω κοινών μετρήσεων της ποιότητας της παρεχόμενης υγειονομικής περίθαλψης και μέσω της έγκρισης στόχων αποδεκτών από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ για την υπέρβαση των εμποδίων και την ενίσχυση των μέσων διευκόλυνσης για την επίτευξη των εν λόγω προτύπων. Αυτό θα επιτρέψει την αποτελεσματική πρόληψη και αντιμετώπιση των παθήσεων αυτών στα κράτη μέλη. Αυτό το έργο στηρίζεται σε μια ενιαία βάση για τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων που προσδιορίζουν την επιβάρυνση των μυοσκελετικών παθήσεων για τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά και για τις κοινωνίες μας συνολικά.

Σύσταση αριθ. 5 του EUMUSC.net: όλα τα κράτη μέλη πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες για την επίτευξη ισότητας, υιοθετώντας τα πρότυπα περίθαλψης, τους δείκτες ποιότητας της υγειονομικής περίθαλψης, τα εργαλεία αξιολόγησης και αξιοποιώντας τα μέσα διευκόλυνσης του EUMUSC.net. Στόχος είναι η ισότιμη υγειονομική περίθαλψη των ατόμων με ρευματολογικές παθήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Το **eumusc.net** είναι ένα δίκτυο ενημέρωσης και παρακολούθησης που προωθεί μια ολοκληρωμένη ευρωπαϊκή στρατηγική για τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας. Ασχολείται με την πρόληψη και την αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων που δεν τυγχάνουν ισότιμης αντιμετώπισης και δεν αποτελούν προτεραιότητα στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ. Επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη μυοσκελετική υγεία και στην εναρμόνιση της περίθαλψης ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις.

Το τριετές πρόγραμμα που ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2010 υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (κοινοτική δράση στον τομέα της υγείας για την περίοδο 2008-2013). Πρόκειται για ένα δίκτυο οργάνων, ερευνητών και μεμονωμένων ατόμων σε 22 οργανισμούς σε 17 χώρες που συνεργάζονται με τον ευρωπαϊκό σύνδεσμο ενάντια στις ρευματοπάθειες (EULAR).

eumusc.net: δημιουργία μιας διαδικτυακής πηγής πληροφοριών για τη βελτίωση της μυοσκελετικής υγείας στην Ευρώπη www.eumusc.net